وجدان محاكمه‌سی

و

انصاف ترازوسی

اثر

عبدالرشید بن عمر ابراهیم

اوچنجی طبعی

Belediye
Kütüphanesi
No. K/2189

طابع و ناشری
تعارف مسلمین اداره‌خانه‌سی

استانبول

(نجم استقبال) مطبعه‌سی — ابوالسعود جاده‌سنده
۱۳۲۹

غرسنلوسید ۹۱

2395

وجدان محاكمه‌سی
و
انصاف ترازوسی

Belediye
Kütüphanesi
No. K/2189

اثر
عبدالرشید بن عمر ابراهیم

اوچنجی طبعی

طابع و ناشری:
تعارف مسلمین اداره‌خانه‌سی

استانبول

(نجم استقبال) مطبعه‌سی — ابوالسعود جاده‌سنده
۱۳۲۸

﴿ افاده ﴾

عالم اسلامك، على الخصوص روسيه مسلمانلرينك خادم حقيقيسى اولان عبدالرشيد ابراهيم افندى حضرتلرينك ۱۹۰۶ تاريخنده سن پترسبورغده «الفت» جريده‌سنى نشر ايدرك روسلرله پنجه‌لشديكى صره‌ده جهالتندن بالاستفاده اسلاملرى اغفال ايدوب روسلاشديرمق ايچون كمال كرميله چاليشان ميسيونيرلردن موسيو (دارونكين)ك خان كرمان طرفلرنده بولنان جاهل مسلمانلره خطاباً يازديغى بر اثرى رد ايچون قلمه آلديغى شو رسالهٔ دينيه روسيه‌ده پك زياده مظهر تقدير اولمش، حتى ايكى دفعه طبع ونشر ايدلمشدر.

ملت اسلاميه‌يه بر خدمت فاخره اولمق اوزره آصلنده تاتارجه اولان بو رساله‌جكى براز توركجه‌لشديروب بوراده اوچنجى دفعه اوله‌رق طبع ونشر ايتمكى مناسب كوردك. اشبو خدمتمز ورساله‌مز ارباب مطالعه‌نك رغبتلرينه مظهر اولورسه مشار اليهك دينى، اجتماعى منتخب بعض آثارينى طبع ونشر ايده‌جكمز مقرردر توفيق خدادن.

Kütüphanesi No.

یافتاح یاعلیم اللهم ارنا الحق حقا

بوصوك سنه‌لرده هرطرفده اسلامیته تعرض کوندن کونه آرتمقده اولدیغی معلومدر . بوابسه اسلامیتی اونوتمش مسلمانلره ، بیوك بر درس اولدی ؛ خرستیان میسیونرلری بزی خواب غفلتدن ایقاظ ایتدیلر والا بز همیشه اعتقاده هیچ مدخلی اولمیان یونان فلسفه‌سنی و رافضیلر مغالطاتی ، امویه ، عباسیه ، فاطمیه وخلفاء سائره سیاسیاتی عقیده ظن ایده‌رك نه‌قدر عمرلر ضایع ایدردك ، شمدی الحمدلله ثم الحمدلله میسیونرلر بزی غفلت اویقوسندن اویاندیردیلر و حقیقةً اعتقادی لازم و ردی واجب اولان مسئله‌لردن بزه بحث آچدیلر ، وعن قریب دها مهم مسئله‌لردن مباحثه‌لر آچه‌جقلری شبهه‌سزدر . بزده بوسایه‌ده ایمان تحقیقی‌یه نائل اولاجغز . وبوسایه‌ده اعتقادلرمزی تصحیح ایده‌جکز ، وایمان تقلیدیدن قورتولاجغز . بزم اسلامیتده الحمدلله علماء چوق ، کتاب چوق ، جدی تشبث اولنورسه هرحقیقتی کشف ایده‌جك اسباب میدانده‌در . عقائد اسلامیه ، میزان عدالتده اثبات وجود ایدرسه هر بر اصحاب عقول عندنده حقیقت نه‌یسی اولارق قبول اولنه‌جغی شبهه‌سزدر .

اشته شو مطلبه خدمت مقصدیله ، بزده عاجزانه بر موازنه فکرنده‌یز . البته بزم موازنه‌مزده بیوك نقصان کوروله‌جکدر ، زیرا بزم کبی بر بازرکان بویله بر بدستانده آلیش وریش ایده‌مز . مع مافیه بز کندی عقل قاصرمزه مناسب بر نوع تنبیهاتده بولنورساق

وظیفه‌مزی ایفا ایتمش اولورز . بعده علماء عظام حضراتی البته مقاماته مناسب تحقیقاتده قصور ایتمزلر .

فی‌زماننا ، استرمیسیونیرلر طرفندن، استرسیاسیون طرفندن ، اسلامیت علیهنده یازلمش کتب ورسائل پك چوقدر . بوبابده بن پك جوق‌کتب ورسائل‌مطالعه ایتمشدم،صوك دفعه اولارق‌منظورم اولان‌رساله: (خان‌کرمن) جوارنده (قارامیشف)قریه‌سنده ساکن میسیونیر موسیو (دارونکین) جنابلرینك : (آچیق مکتوب) نام اثریدر . موسیو (دارونکین) جنابلری آچق مکتوبلرنده قاسم‌خان تاتارلری‌ایچنده میسیونیر جمعیتی‌نك برشعبه‌سی بولنماسینك سببنی بیان‌بعدنده قاسم خان مسلمانلرینه‌خطاباً دیور: «ای‌تاتارلار! کیملك دینی حقدر؟ امتحان ایدکز دین‌کز حقمی؟ دکلمی؟ امتحان ایدکز ! ! بر دینی کور کورینه قبول ایتمك جائز دکلدر . سزك دینکز باطلدر ؛ بز بوراده حق دین تعلیم ایتمك ایچون کلدك . هر زمان حاضرز کلیکز حق دینی سزه تعلیم ایده‌لم . بز بلا اجرة تعلیم ایدرز.»

انسان الندە انصاف بر میزان عدالتدر ؛ انصاف الده اولدقچه حقیقت انکار اولنه‌ماز. دارونکین جنابلرینك (امتحان) دیدیکی سوز . (بر دینی کور کورینه قبول ایتمك جائز دکلدر) دیمه‌سی . پك دوغری سوزدر . هر انسان ایچون قبول ایلدیکی دینی امتحان ایتمك وتحقیق‌ایتمك لازمدر . کور کورینه باشقه‌سینه تابع اولارق دلیل‌سز سندسز بر دینی قبول ایتمك اصلا و قطعا جائز اوله‌ماز: طوغری‌سوزی قبول‌ایتمك انسانینه مناسبدر فقط

جناب داروینکین امتحان لزومنی سویله‌مش ایسه‌ده، امتحان نصل اوله‌بیله‌جکنی کوسترمه‌مشدر . ظن ایدرم جناب داروینکین بو جهتی بزه ترك ایتمشدر . طریق امتحان نصل اوله‌بیلور ، البته بر جنسدن ایکی شی بولندیغی زمان برینك آخره ترجیح اولنمه‌سی ایچون ، هر ایکیسنی بر آرایه جمع ایتمه‌لی‌ده وهر ایکیسنه کمال دقت ایله باقه‌رق موازنه ایتمه‌لی .

شمدی بزم موازنه ایده‌جکمز مسئله دین مسئله‌سیدر ، بو دین مسئله‌سنده تتبع اولنه‌جق ایکی جهت واردر ، اصل موازنه بو ایکی جهتی تطبیق ایله اولور : برنجیسی جهت تاریخیه‌در ، هر ایکی دینه تاریخ نقطه‌سندن نظر ایتمك . دیکری ایسه جهت استدلالیه‌درکه ، دلیل و براهینك عقله و نقله مطابق اولمه‌سیدر . بز هر ایکی جهتی مختصراً نظر اعتباره آلاجغز ، ارباب انصافك موازنه‌سینه عرض ایده‌جکز .

بزم فکرمز و اعتقادمز اساس دین بردر . اصل دین عندالله دین اسلامدر . الله تعالی ابتدا حضرت آدمی خلق ایلدیسه ، اول آدمه دین اسلامی یعنی اللهك برلکنی (وحدتی) تلقین ایدوب اولادینه تعلیم ایتمك اوزره امروفرمان بیورمشدر . اساس دین بر خالقك وجودینی تصدیقدن عبارتدر . صوکره امتداد زمان ایله اولاد بنی آدم تکثر ایده‌رك اطراف روی زمینه انتشار ایلدیسه ، بعضلری نفس اماره‌یه تابع اولوب ضلالته یوز توتدی و بت پرستلکه کیتدی . بوده غایت طبیعیدر ، زیرا انسان ایچون محدود بر قانونه اطاعت کبی آغر یوك اوله‌مز ،

نه كونا قانون وضع اولنورسه اولنسون انسانلر محدود اولان يكى قانونى يكده اختياريله قبول ايده‌ميور . طبيعت بشريه‌ده خالقه اوامردن انحرافه بر استعداد واردر . بونكله برابر بر معبودك لزومنى دخى طبعا حس ايديور . ايشته شو ايكى حكمت طبيعيه انسانى بت پرستلكه قدر سوق ايديور . بوندن ماعدا دخى اسباب ظاهره موجود و هركسجه معلومدر .

هر نه‌زمانكه اولاد آدم بت پرستلكه ميل ايلديسه الله تعالى‌ده بر مرشد ومعلم كوندرمش ، واولاد آدمى وحدنه ، طريق حقه‌دعوت ايتمشدر . بوده بر قانون الهى اولمش . نه‌قدر انبياء عظام كلديسه اكثرى تاريخلر ايله‌مثبتدر . بونلرى دين‌معتقدلرى هيچ انكار ايتميورلر . وپيغمبرلرك هپسيده الله بردر تعليمنى ويرمشلر وزمانه‌سينه موافق احكامى تبليغ ايتمشلر ، و بو پيغمبرلردن هر برى كندى نبوتنى تصديق ايتديرمك صددنده عصر وزمانه مطابق خوارق اظهار ايتمشلر ايسه‌ده ، همان منكرلرده بولنمش ، (١) تاريخ علمنده

---

(١) شيمدى‌يه قدرده يكى بر شى ظهورنده انسانلر بلا تردد قبول ايده‌ميورلر ، دكل بو كبى خوارق دنيه‌ده بلكه الك عادى بر شى دخى قبول اولنه‌جغى برده قائلى وقعه‌لر توليد ايدر . ١٨٩٧ سنه‌سى روسيه‌ده تحرير نفوس عمومى مسئله‌سنده طولايى جنوبى روسيه‌ده (خارقوف) و بسارابيه ولايتلرنده تحرير نفوسى سؤ تفسير ايده‌رك امارهٔ دجاله استناد ايتديلر . بر چوق خرستيان معتبرانى كندى عائله‌لرى ايچون بودريملر تدارك ايدرك كنديلرينى عائله واحباليله برابر اورايه دفن ايتديرديلر . هر بودريمده اون بش يكرمى آدم كيردى كيندى صوكره لاشه‌لرى حكومت طرفندن اخراج اولنمشدى .

بو وقعه‌لرى عموم روس غزته‌لرى يازمشلردى خرستيانلرده بوكبى وحشتلر آز دكلدر فقط اكثرى مدنيت سايه‌سنده مستور قالور .

جزئی معلوماتی اولنلره بوحاللر هب آشکاردر ، بونلری انکار ایدرسه، آنجق دینسزلر انکار ایدرلر دین معتقدلری انکار ایده‌مزلر.

بو قدرجك بر مقدمه‌دن بنی آدمك من القدیم دین تعلیمی ایچون بر معلم ومرشده احتیاجی اولدیغی وامتداد زمان ایله بنده‌نك صراط مستقیمدن تمایلاتی ، بر قانون طبیعی منزلنده اولدیغی آکلاشیلدقدن ماعدا . بنی آدمه دین لزومی دخی ضروری اولدیغنی کوستریر . بنی آدمه البته دین لازمدر ، زیرا دین بر رهبر معیشتدر ، دین بر قوهٔ سیاسیه‌در . بونك لزومنی دینسزلر دخی انکار ایده‌میورلر . بوکون دین لزومی ضروری اولماسه ایدی یعنی دینسزلك دها آرتق اولسه ایدی ، شو عصر حاضرده ، خرستیان اکابرندن هیچ کیمسه عقیده‌لرنده اساس دین اتخاذ ایلدکلری تثلیثی [١] تصدیق ایده‌مزلردی . حالبوکه شمدی خرستیانلر : شو کندیلرینك دخی تصدیق ایده‌مدکلری دینلرینی رسما اقرار ایده‌رك هر کسه‌نه جبراً اقرار ایتدرمك فکرنده

[١] یالکز تثلیث دکل ، اسرار خفیه دیدکلری معتقداتك کافه‌سنی کورکورنه قبول واعتقادده اساس دینیدر . مثلا پاسقالیه کوننده (پاسکالی) دیدکلری اکمکی عیسانك جسدی وایچه‌جکلری شرابی عیسانك قانی دیه اعتقاد ایتمك اصول دینیه‌ندر ، حتی بوراده حواس خمسه‌سنی تکذیب ایتمك عیناً قاندر عیناً جسددر دیه‌رك یمك ایچمك خرستیانلغك ارکاننده‌ندر.

بوندن ماعدا رجال روحانیه‌لرك پاره مقابلنده کناهلری مغفرت ایته‌لری هب اصول معتقداتندر : پاپاس افندینك اوغلی ، قزی ، قادینی کلور ، بر سنه ظرفنده یاپمش اولدیغی ذنوبی بر بر تعداد ایدر . صوکره‌ده بازارلق مقابلنده قیمت تقدیر اولنه‌رق عفو اولنور. عقل سلیم بونلری هیچ قبول ایده‌مز، فقط خرستیانلقده غایت مقبولدر. وبونلری کورکورنه اعتقادی واجبدر.

بولنیورلر، حکومتلری برطرفدن، میسیونیرلری ایکنجی طرفدن هپ او عقل سلیمك قبول ایده‌میه‌جکی شیلری ، هرکسه تکلیف ایدییورلر . نکول وانکار ایده‌نلری قانون دولت ایله مؤاخذه ایدییورلر . دیمك اولیورکه: انسان ایچون دین لازمدر . ذاتاً اصل دینك لزومنی کمسه‌ده انکار ایتمیور . فقط شیمدیلك انسان ایچون مهم اولان شی اودرکه : قبول ایده‌جکمز دین ، هم عقله وهم نقله ، مطابق اولمه‌لی. اشته شومقصده وصول ایچون اورته‌ده موجود ادیان ثلاثه‌دن قنغیسی دها زیاده عقله ونقله مطابق ومبرهن ایسه اونی قبول ایتملی‌یز ، بوپك دوغری سوزدر . فقط بو حقیقتی بلمك ایچونده ، بزه اولا بونلری موازنه ایتمك لازمدر . بونلری موازنه ایتمك‌ده آنجق تاریخ معاونتیله اولابیلور . اشته شوحالده بز شورساله‌مزده بونلردن ایکیسی‌نك احوال تاریخیه‌سینه برعطف نظر ایدرز . هرکس انصاف ایدرسه حقیقتی بولور .

بزم عقیده‌مزه کوره عیسویت ایله خرستیانلق آراسنده دخی بیوك فرق واردر ، بوایکسنی تفریق ایتمك آیرمق بزه لازمدر . شوسببدن بز ابتدا عیسویتی بیانده (عیسی علیه‌السلام)ه نسبت ایدوب صوکره‌دن ایجاد اولنان خرستیانلغی بیان صددنده انجیل جیلره اسناد ایده‌جکز. بوراده خرستیانلره وخرستیانلق عباره‌لرینی استعماله مجبورز ، وخرستیانلره منسوب ابن‌الله‌دن بحث اولندیغی زمان : (ایسوس) وابن‌الله کلمه‌لرنی اختیار ایدرز ، اما بزم نبی اعتقاد ایتدیکمز (عیسی علیه‌السلام) دن بحث اولندیغی صیره‌ده عیسی ونصرانیت عباره‌لرینی استعمال ایده‌رز .

مقصده شروع

خلقت آدم (ع م) دن (٥٥٤٩) سنه آخرنده قدس شریف جوارنده ، (بیت لحم) نام قریه‌ده حضرت عیسی ع م مولدا خارق العاده اولارق دنیایه کلدکده . حتی بشکده زماننده خارق العاده اولارق تکلم ایدوب والدهٔ ماجده‌سی حضرت مریمی تبرئه ایلدکده قومی کلیا انکار ایتمشدر [١] شیمدیکی متفنن خرستیانلرده حضرت عیسی علیه السلامك بوصورتله خارق العاده ولادتنی تصدیق ایده‌میورلر . حتی بونك ایچون ابن الله دیمکه مجبور اولییورلر . وبعض جاهل، دینسز خرستیانلر ایسه ، یهودیلره تبعا حضرت مریمی اتهام ایدییورلر ، الحمدلله بزم قرآنمز هم حضرت مریمی تبرئه ایدر ، هم حضرت عیسی‌نك مقامنی پیغمبرلکه لایق صورتده تقدیس ایدر . بزده الله تعالی‌نك قدرت الهیه‌سنه قارشی هیچ اشکال یوقدر ، (واوحینا الیها روحنا فتمثل لها بشرا سویا) آیت کریمه‌سی تفسیرنده اکثر مفسرین ید قدرته تفویض ایتمشلردر . وبعضلری‌ده طبیعته تطبیق ایچون ، نفخدن استلذاذ حاصل اولدی دیمشلر . هرچه علماء اسلام ادب دائره‌سندن تجاوز ایتمامشلردر . شان نبوته موافق وپیغمبرلکه لایق ومناسب صورتده معناویرمشلردر . یهودیلر ایسه دوغریدن دوغری حضرت مریمی اتهام ایده‌رك صوك درجه‌ده تمجیز ایتدکلرندن عاقبت حضرت مریم یهودیلرك تجاوزلرینه

---

[١] حضرت عیسی علیه السلامك خارق العاده ولادتنی تصدیق ایلدیکی ایچون ، یهودیلر حضرت زکریا علیه السلامی شهید ایتمشلردر .

[illegible] حکایت [illegible] قوزده [illegible] یلدیزلی [illegible] اوزمشلر ایدی . [illegible] اولنور
یاشنه قدر اقامت بیوردیلر .

[illegible] حضرت [illegible] یلدیزلر [illegible] محمودی ایدیلر . حضرت [illegible] گچیرن [illegible] کورنتی [illegible] حکمنی تابع ایلدی . [illegible] حضرت [illegible] خبر ایلدیرن [illegible] مشهور ولدی . [illegible]

(٢) [illegible]
زمان ایدی .

(٣) [illegible] هیچ [illegible] زیرا [illegible] دیرلر .

اوچ سنه پیغمبر اولارق یشادی. البته بو قدر آز بر زمانده چوق ایش گوره‌مدی. حضرت عیسی‌نك تبلیغ ایلدیکی دین ایسه، دین اسلام ایدی. عینیله وحدته دعوت ایدردی. بز حضرت عیسی‌نك تبلیغاتنی حق من طرف الله دیه تصدیق ایدرز، و تصدیق ایتمکده وظیفه‌مزدر.

شونی ده تحریر ایدرم، حضرت عیسی (ع م)، الله من طرف الله مأمور اولدیغی کبی وعظ و نصیحت ایتمکده ایکن، یهودیلر دردست ایدرك قدس شریفده حبس و توقیف ایتدیلر بعده حقنده بر چوق دعوالر ایله اعدام و تصلیبه قرار ویردیلر. بعد لحین که عدم رضا قرار ویرلدی. (حبسخانه‌دن چیقاروب اعدام ایده‌جکلری زمان، الله تعالی قدرت صمدانیه‌سیله حضرت عیسی‌نی رفع ایلدی) یهودیلر حضرت عیسی‌یه مشابهتی اولان بر کیمسه‌یی حبسخانه‌دن خروج ایدرلرکن، حضرت عیسی بودر دیه‌رك، شیهود بو آدمی صلب ایتدیلر. (۱) اشته بونلر اوزرینه عیسویتی قبول ایتمش اولانلر ایله یهودیلر آراسنده بر عصر چکدی. یهودیلر حضرت عیسی‌یه و تابعلرینه اشد اذیت ایتدیلر. بناءً علیه حضرت عیسی

(۱) البته اورمده بحث مسلمانلرك اکثری، عیسویتی قبول ایتمش مؤمنلر بیلیر، حضرت عیسی یرینه کندیلرینی فدا ایتمك ایچون هر زمان حاضر ایدیلر. مسلمانلرده قبول اعدامده راضی اولورلر. بو رأیی جای ملاحظه‌در. چونکه بو همه ممکندر. ذاتاً اوچ سنه ظرفنده حضرت عیسی‌نی طانیوب بیلن یوق، حبسخانه زندانلرنده منتظم دگل. اول زمانده دگل، بزم شو یکرمنجی عصرده ده حبس خانه‌لرده هیچ گناهسز آدملر بشقه‌سی مقامنده جزا اولنمقده‌در.

توانه‌لریده مقابله ومدافعه‌ده بولندیلر . عاقبت بیوك قتل‌عامه باعث اولدی . اورته‌ده قان دریالری جریان ایتدی . بو وقعه‌لری اثبات ایچون تاریخ عمومی‌نك شهادتی کافیدر . بوکون خرستیانلرك مذهبی تماماً اعتقاد ایله ملاحظه اولنورسه بو وقعه‌لرك برر تمثیل مجسمی در . حتی حضرت عیسی‌یه نازل اولمش انجیل دخی یازلدی ویازمقده ممکن اولدی . همان یهودیلر ایله نصارا بیننده فتنه دوام ایتدی .

میلاد عیسی‌نك التمش طقوزنجی سنه‌سی قدس فلسطینده بریوك فتنه ایقاع اولنوب ، اوراده مدت مدیده حکمدار اولان یهود سلطنتی محو اولندی . اسلام تاریخلرینك روایته کوره : بو وقعه‌ده تقریباً آلتی یوز بیك یهودی تلف اولمشدر .

میلادك (١٣٥) نجی سنه‌سی روم عسکری طرفندن قدس شریف تخریب اولنوب برملیون یهودی اتلاف اولندیغی روایت اولونیور . (١٣٦) نجی سنه‌سنده عیسویلر یهود علمالرندن بر آدمك (جلد) دریسنی ، حیاً ، دیری اولدیغی حالده صویه‌رق اجراء وحشت ایتمشلردر . (١) ایشته شو کبی وقایع

---

(١) هرنه‌قدر بوکبی وحشتلر نصرانیت وخرستیانلق هرایکیسنده دخی مشروع دکل ایسه‌ده . خرستیان ملی هیچ بر عصرده بوکبی وحشتدن کیری قالمامشلردر . حتی شو یکرمنجی عصرده مدنیت دعواسنده بولنان انکلیزلر دخی عقل خارجنده وحشتلر اجرا ایتدیلر : بوندن اون سنه مقدم ارض سودانده جنرال کیچنیر . مهدی‌نك ... فبرندن چیقاروب آتشه یاقدی . اولا هر بر وجودینی اعضاسی ... تحقیر ایلدی ، صوکره کوللی هوایه ... دی . بوکاده مدنیت نامنی ویردیلر ترانسوالده اجرا ایتدکلری وحشی‌ده تعریف قابل دکل . . . .

آوروپا دول معظمه‌لرینك بالاتفاق چین‌ده اجرا ایتدکلری وحشتلر

مدهشه بعدنده یهودیلرده، عیسوی‌لره علناً مقاومت ایده‌جك قوت قالمدی. ذاتاً یهودی مانندهٔ طمعا بر ائمك آلتنه‌دن ایش کورمك (۰سا۰اق) واردر. جسارت یوق، شوسببه مبنی باشقه درلی انتقام صددنده بولندیلر، حتی بعضلری موقتاً نصرانیتی قبول ایتدیلر.

بوصورتله تعلیمات عیسایه بر طاقم علاوه وتحریفاتده بولندیلر. طن غالب چوقده کیچمدی، یهودیلر بوجهتدن بیوك موفقیت وزاندیلر. حتی حضرت عیسایه نازل اولمش کتاب مقدسی دخی نصرا مانده اونوتدیردیلر. وبوصورتله اساس نصرانیت ضایع اولدی.

شوراسینه دقت ایتملی، اگر بوله بردسیسه واقع اولمادیسه اصل انجیل نرده‌در؟ شمدی اصل انجیل میدانده یوق، حتی اصل انجیلك هنکی لسانده اولدیغنی دخی کمسه بیله‌میور. طن غالب انجیل کتب شکلنده یازلمامشدی. شوحالده تمام انجیلك محافظه‌سی متصورده دکل، حافظلر اولدیغی‌ده روایت اولنیور. شونك ایچون تمام انجیل دنیاده یوقدر دینه‌بیلور. الآن انجیل نامیله موجود اولان کتابلر حضرت عیسادن اوچیوز سنه صوکره یازلمش کتابلردر دیمك اولورکه، حضرت عیسی مذهبی شوراده ختام بولدی.

تصور خارجنده‌در: ایمپراطورك سرایی بعما ایتدکدن‌صکره آتشه‌یاقدیلر. بوشه بدیکم بروس ضابطی (پادپاسکاویك) قائمقام چیپ سرایندن یغما ایتدیکی اشیاء نفیسه‌یی صاتق ایچون، ننس پترسبورغده ایکی‌یوز بیك روبله استه‌مشدی.

آمور دریاسنی انسان جسدی ایله کوپره حالنه قویمشلردی، صبی وصبیه هب حیا دکزه آتلمشدی . . . .

بوندن صوڭره نصرانيت قيدى . صوڭره خرستيانلق مؤسسلرى
بونلرى انجيلجيلر كاتبى مكرر انجيللر ميدانه چيقدى . بونى
خرستيانلر انجيللرنده پك اعلا بيليرلر . خرستيانلق مؤسسلرى
بو انجيلجيلر ترجمهٔ حوارين جرئى خبردار اولورسه .
هر كس انجيللرنده وقوعاتنده بولور . بو زاتك ترجمهٔ حاللرينده .
يعنى انجيللرده [illegible] . خرستيانلر حوارييلرى معدود
پوستوس (بتر) اشته بونلرك [illegible] اسمى (پترس) يونان
لسانده ([illegible]) معناسنه يعنى ([illegible]) [illegible]
سويليورلر : ([illegible] فوراحقم) ديك
اوليور . كه بو آدم خرستيانلقده اساس بنادر .

يعنى عين ادم حقنده (متى) نجى ١٢ نجى بابك ٢٨ نجى
آيتندن اخريده قيدر . يعنه (عيسى) آغزندن روايت اوليور .
ترسه خطاب ديرلر : اى [illegible] سوزه ١٦ نجى بابك ٨ نجى
آيتنده (عيسى) عموم حواريلرى . [illegible] اونوتدقلرى ايچون
قليل الايمان ديه تكدير ايديور) .

(عيسى) ترسه انجيلده بعضا : اى شيطان ديه خطاب
ايديور . و [illegible] توصيفلر . انجيللرده بر چوق دفعه
تكرار ايتمشدر . برده انجيل متى ٢٦ نجى بابنده ترسه خطاب
(عيسى) ديركه : سكا ديرم . سن همان بر كيجه‌ده خوروز
اوتمه‌يه‌قدر . بنى اوچ دفعه انكار ايدرسن .

وبو صورتله (پترس) لك بر كيجه‌ده اوچ دفعه انكارينى دخى
انجيل اثبات ايديور . حتى پترس اللهك امرينى دفعاتله انكار

ایلدیکنی . اماجین اعمال رسل قسمنده نشنجی و وختی بونلرده
تصریح ایدیور . اشته (اسوس) کاتبسی بونی خرستیانلك
اساسی سواز ایدن شیطان یوزندن قوروشلدر . بونلر عبرانجیل
حراءتدر . ۲ نجی اپوستون (بابل) صاوبلسنه یهودی عالم
سمن ایدی . کسی ستدنك قوری بستهمش . قرده (پوبل)
جاریتی توپلانمش . ریزا (پاول) غالب حرکت سورانی
برانسن اتمش . شته بولك وزیره حسب ایدرسه خرستیانلی
قبول ایتمشدر .

مشهور مؤرخلرن (مرتیب) جعلری موم حوریزلی
آصل مزسن مزبالحی مقوله سی آنه راوی معنی بیان ایدرك خرستیانن
دی حقیر دین اومسنی دحی بوندن اشتهاد ایدیور . یعنی
حواریلرك حقیقتنز آدملر وندیکی حالده دخی، خرستیانلق بوقدر
رواج بولمسی، اگر حواریلر ایی آدملر اولسه ایدی، دها بیوك
موفقیتلر منصور اندی دیمك استیور .

(نوعی ایت حواریدن اولدیغی‌ده هیچ شبهه بیلهمیور .

---

(١) حضرت محمد (ص) عموم صحابهء خطاب . (صحابی کالنجوم
ابهم اقتدیتم اهتدیتم) بیورمش . حتی وفاتنده ام سلمه خانه‌سنده
... به عموم عسکری اطعام ایدی ضویدرندی حله عسکری طویدی
... ایدملر قسمی‌هازیاده بیوك کدلات اندر بزم رسول
اکرم (ص) حضرت ابو بکر الصدیق حقنده : (لووزن ایمان ابی بکر
بایمان الناس لرجح) بیورمشدر . پترس ایله ابو بکر آراسیده بر موازنه
ایتملی : انصاف صاحبلری بونلری موازنه ایلرسه البته حقیقت هانکی
طرفده اولدیغی معلوم اولور .

بایکه عکسنی سویله‌ینلر وار . (متی) مترجمی کیم اولدیغنی کمسه‌ده بیلیوز . خرستیانلق مؤسسلرینك احوالی بویله مجهول قالمشدر .

و مقدس صایدقلری انجیللر بو صورتله برنظر اعتباره آلنورسه ، خرستیانلق نه اولدیغی و نره‌دن چیقدیغی ونصل انتشار ایتدیکی بر درجه‌یه قدر ملاحظه اولنه‌بیلور . خرستیانلر بوکونه قدر النده بولنان مقدس کتابلرك اصل نسخه‌لری هانکی لسانده اولدیغنی دخی بیله‌میورلر . بعضلر انجیل (متی) نك اصل نسخه‌سی یونان لساننده دیمشلر و عبرانیدر دیینلرده وار ؛ عقله موافق ولان عبرانی لساننده اولمه‌سیدر . فقط عبرانی لساننده اوزمانده بر انجیل اولدیغنی کمسه‌ده سویله‌یه‌میور . معمافیه (یسوس)ك یهودی اولمه‌سی ، دیکر حواریلرك دخی یهودی اولمه‌ری ، انجیل عبرانی لساننده اولمه‌سنی اقتضا ایدر . بونلرك ایچنده (یونان) لساننده یاخود (لاتین) لساننده کتاب نشر ایتمه‌ری احتمالدن پك بعیددر : انه خرستیانلر کندیلری دخی بونلری موازنه ایدرلر . فقط برکره آبا واجدادلری بومسلکی توتمشلر ؛ تقلید ایتمه‌سی ، انسانی ضلالت میدانلده بوازلر کیدر . بوقسه هر عقل سلیم جرئت بر ملاحظه وفکر ایدرسه ، حق ایله باطلی تفریق ایده‌بیلور . خرستیان محررلرندن بیوك آدملر ، بو جهتلری چوق کوزل تحقیق ایتمشلردر . بزم بوقدر بر تشریحمزدن اصحاب عقولك بیوك موازنه استخراج ایده‌جکی شبهه‌دن عاریدر . خرستیانلر کندیلری دخی شمدیکی موجود انجیللرك حضرت عیسی‌دن صکره حواریون طرفندن یازلمش اثرلر اولدیغنی انکار ایده‌مزلر .

ایکه کندیلرینك شبهه‌لری بو کتابلرك حواریونه مستند اولوب اولمدیغنده‌در . بو شبهه‌ده یکی دکلدر . میلاد عیسی‌دن اوچیوز سنه کچمکسزین حاصل اولمشدر .

میلاد عیسی‌دن تمام (۳۰۰) سنه صوکره اسکندریه علماسندن (آریوس) نامنده بر ذات خرستیان مذهبنی تنقید ایده‌رك بر چوق خطالرینی میدانه قویمش . و عموم خرستیان علماسنه بعض خصوصلرینك اصلاح لزومنی بیان ایتمشدر . (آریوس) ك دخی اصل تعرض ایلدیکی مسئله ، تثلیث مسئله‌سیدر . آریوس توحیدی ثبت ایده‌رك « عیسی ابن الله دکلدر ، بو تعبیرك اوکا اسنادی کفردر . » اعتقادنی تعمیم ایتمشدر . مقدونیوس فلاسفه‌لردن بری دخی (روح قدس ثالث ثلاثه دکلدر بلکه الله سبحانه‌ده بر قوه خادمه‌در) عقیده‌سنی اثبات ایتمشدر . ایشته بالاده اوچنجی عصرده دخی بو قدر بر شبهه‌لر میدانه چیقمشدی .

سنه میلادیه (۳۲۵) ده روم امپراطوری قسطنطینك امری ایله خرستیان علماسی نك مقدس طانیدقلری بعض مسائل اعتقادیه‌نی تنظیم ایتدیلر . او زمانده مقدس حساب ایتدکلری اللی دورت کتاب موجود ایدی . شو کتابلردن بر چوغنی بو اجتماعلرنده رد ایتمشلردر . حتی دخی کیمسه‌نك تاریخلری انتساخ ایتدکلرندن ماعدا . سنه شو اجتماعلرنده تثلیث رسماً قبول اولندیغنی تصریح ایدیورلر . شورادن دخی فهم اولنورکه ، بوندن مقدم تثلیث عقیده‌سی بر رسمی صورتده تلقی اولنیورمش !

[illegible] ٣٠ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

كيده‌جكدر .

[illegible]

[illegible] (٣٦٤)

[illegible]

[illegible] (٣٢٠) [illegible]

[illegible]

[illegible] (٣٧٢) [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

خرستیانلری . اصل اعتقادلرینه کوره اساسیه نهایت اوزره‌در؛
فقط صو کره‌دن علاوه اولنمش بر چوق آلهه‌لری دها واردر .
چونکه خرستیان عالمده هر زمانده بر کیمسه‌نك الندن بر نوع خارقه
ظهور ایتمسه . همان [illegible] بر دوشیت [illegible] ایتمك همان
(ایوقه) تاق نامنی ویره‌رك وجوده قدر همان حرثی بر بهانه
ایله یکی بر اله میدانه کتوره‌رك پك مشهوردر . (۱۹۰۳) سنه
میلادیه‌سنده روسیه‌ده . تاموف ولایتنده . یکی بر آلهه ظهور
ایتمشدی . حتی یکیجی نیقولا کیمسنی [illegible] آلهه‌نك
[illegible] عوام هر
خانه‌ده موجود [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] (۱) [illegible] شرق
قومنداني (کوروپاتکین) [illegible]
[illegible] اوزرنی کویا [illegible]
پارچه‌لردن [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] اعتقاد [illegible]

[۱] تألیف اولندیغی تاریخ

« تثلیث نه‌در ؟ »

تثلیث خرستیانلقده اساس عقیده اولوب : اب ، ابن ، روح القدس مجموعی بر اله [illegible] بونه وجهز فقط قابل انفصال وافتراق دکلدر ، هپسی بردر . « وجه بردر ، بردر اوچدر » بویله‌جه اعتقادی واجبدر .

بو مسئله‌یی بو صورتله [illegible] جواب ویرلده « بو سر خفیدر ، [illegible] آکلامق ایچون خرستیان اولمق شرطدر ! » خارجدن سؤال [illegible] بویله جواب ویررلر . خرستیانلر اول [illegible] ده [illegible] کلمه‌لردن بحث [illegible] اشته اساس تثلیث بودر .

وبالاده [illegible] تدقیق اولنورسه بوتون [illegible] دوشدیکی ورطه‌جی شبهه‌سزدر .

[illegible] ابن الله « قتل ایتمش اولدیغنده خرستیانلر [illegible] دکل [illegible] قتل [illegible] قتل اولمش ایسه ، شکره [illegible] قتل اولنمش [illegible] افتراق [illegible] ، بوکه افتراق وانفصال جائز [illegible] حواریلری هب او [illegible] « سر [illegible] » . بو اساسه خرستیانلر مذهبلری عموماً متفقدر . شمدیلك

بوقدر بر خلاصه ايله اكتفا ايده‌رك [illegible] دخی [illegible]
عرض ايده‌جكز . موازنه و محاكمه و نتيجه حقيقت معلوم اولور .

اسلاميت

اسلام تقيد معناسنده : هركس بر نبی و [illegible] كوندرلمش
احكام الهيه‌يه منقاد اولور . طاعت [illegible]
[illegible] بزم عموما قبول ايلدكمز احكام [illegible] . حضرت محمد (ص)
واسطه‌سيله بزه تبليغ اولنمشدر و بزم ايچون لازم اولان
شودر كه بز اول ذات [illegible] . بو ذات
آنا وآنه‌سی معلوم ومعروف . [illegible] اوجنی [illegible] !
[illegible] (محمد) . [illegible]
[illegible] اولوب ، [illegible] مشهور قريش قبيله‌سنه منسوبدر .
پدرلری عبدالله حضرت محمد [illegible] مدينهٔ
منوره‌ده وفات ايتمشدر .

والده‌ماجده‌لری حضرت آمنه دخی «٥٧٥» سنه‌سنده
وفات ايتمشدر . حضرت آمنه‌نك [illegible] .
مكهٔ مكرمه‌دن دورت ساعت مسافه‌ده مدفوندر . حضرت محمد
«ص» لك ولادتی . «٥٧٠» سنه ١٧ نجی نيسانده مكهٔ مكرمه‌ده
تولد ايتمشدر . ولادتی هركس آنادن نصل دوغارسه اويله‌در .
بعض جهلانك ظن ايلدكی كبی [illegible] دكلدر .

فقط حضرت آمینه کرك حملنده وکرك وضع حملنده هیچ بر نوع آغری چکمه‌مشدر. بلکه بعض خوارق دخی مشاهده اولندیغنی محدثین کرام حضرت آمینه آغزندن روایت ایتمشلردر.
حضرت محمدك ترجمهٔ حالی، بزم علماء اسلام طرفندن ضبط ومکمل صورتده قید اولنمشدر. حتی حین صباوتندن آخر عمرینه قدر، نه کونه حرکاتده و نصل معامله‌ده بولندیسه، کافهٔ احوالی روزنامه شکلنده‌در. بوبابده امام نووینك سیر کبیری، وسائر مفصل کتابلرده حضرت محمدك وقایع یومیه‌سی بر بر تعداد اولنمشدر. (تبهوت باحیره نصل قیاس اولنور) حضرت محمد (ص) یتیم اولهرق عمی ابوطالب تربیه‌سنده، (امی اولهرق) بیومشدر یعنی اوقومق یازمق بیلمزدی. بوکا برابر صبی‌لکنده دخی صبیلر بیننده صداقت و وقار ایله کسب اشتهار ایتمشدی. صادق، دوغری، امین دیرلر، هرکس کندوسینه رغبت ایدردی. حتی عمی ابوطالب اوز اولادلرندن دها فضله سوردی.

(٥٨١) سنه‌سنده ابوطالب تجارتله شامه کیتدیکی زمان، اون بر یاشنده اولان حضرت محمدی برابر کوتوردی. شو سفرده بصیره نام موقعده (جورج) اسمنده بر راهب، حضرت محمدی کوروب احترام ایلدی، حرمت ایتدی. کتب سماویه‌ده کورمش اولدیغی بعض علامتلری مشاهده ایدرك، استقبالده حضرت محمدك بیوك آدم اوله‌جغندن خبر ویردی. ذاتاً علماء اهل کتاب بویله بر آدم کلمه‌سینه منتظر ایدیلر. محمد (ص) ك صور و حرکاتی،

بیوك آدم اولاجغنی صبی ایکن دخی کوسترمکده ایدی. عموماً هر ایشده حسن صداقتنده دخی (الامین) (۱) شهرتی قازانمشدی.

(۵۹٤) سنهٔ میلادیه‌سنده حضرت محمد، خدیجه ایله مضاربه صورتیله تجارت ایتمك اوزره شام شریفه ایكنجی دفعه اولارق عزیمت ایلدی. بو سفرده معیتلرنده حضرت خدیجه‌نك كوله‌سی میسره دخی بولوندی. شامده بیوك تجارت ایتدیلر. حضرت محمد یكرمی درت یشنده ایدی. بو سفرده دخی حضرت محمد بر راهب ایله كوروشدی. راهب حضرت محمدی چوق تعظیم ایتمش و آخر زمان پیغمبری اولاجغنی خبر ویرمشدی.

ایشته حضرت محمد قبل البعثه شو ایكی سفردن باشقه بر طرفه سفر ایتمه‌مشدر. و علماء اهل كتابدن شو ایكی راهبدن ماعدا كیمسه ایله ملاقاتی معلوم دكلدر. بو بر ایله ملاقاتی دخی نهایت بر قاچ ساعتدن عبارت اولاجق جزئی بر ملاحظه ایله آكلاشیلور چونكه سفر اثناسنده اولمش بر ملاقاتدر.

شمدی شوراده استطراداً بعض مستشرقلرك ادعاسنی ذكر ایده‌لم: حضرت محمد بر یونانلی راهبدن علوم دینیه‌یی تحصیل ایتدی. فقط محمد یونان لسانی بیلمدكلرندن، راهبده عربی لسانی

(۱) شورالری شایان دقتدركه بر آدم قرق یاشنه قدر امین اولورسه، صوكره صاحب یالانجی اولیور؛ خصوصاً اخلاق ذمیمه ایله مبتلا اولدیغی كیمسه‌ده سویلنه‌میور. اخلاق ذمیمه ایله افترا دخی ایده‌میورلر.

تمدن ایدی . بو سوزلره انجیل ایله قرآن بیننده فرق عظیم واقع اولمش ، والاسس [illegible] یوقدر » دیرلر . بونه قدر ملاحظه سز بر سوزدر ؟ مستشرقلر زمننده نه قدر جاهل آدملر وار ؟ انسان دوشوندکجه حیرتده قالیور . اگر بونلر کندیلری قنعاولرق [illegible] بوکا دقت [illegible] ایتمش [illegible] کتاب ایتدکلری علمه یارنق [illegible] مستشرقلر [illegible] اگر مقصدلری مسلمانلری اغفال [illegible] جهالت [illegible] ایسه . بوده بیوك بر حماقتدر . [illegible] ایچنده [illegible] حالده ، ایکی ادم [illegible] قرآنی [illegible] تعلیمات [illegible] وقتدر .

خصوصیله [illegible] ایدنلری راهلر [illegible] وارایله حضرت محمدك [illegible] « قرآن » عظیم الشانی کبی [illegible] اوقدر [illegible] تمام ایدرز ؟ انسان بیلمز [illegible] ایچون بوك فصاحتندن [illegible] او [illegible] نه دن عاجز

مسلمان ، دنیاده هیچ بولامازلر . انتهی

مقصد کلام : حضرت محمدك [illegible] دن تقریباً بریك عصر مقدم [illegible] ادبیات شیوع بولمشدی حتی خصوصی مجلس [illegible] موقعلرنده اجتماع ، ادبیات مسابقه سی اجرا اولنوردی . یالکز [illegible] دکل . حتی خانه [illegible] قزلر آره سنده دخی ، یکدیگرینه

هجو سویلامك و بكدیكرینك فصاحتنده قصورینی كوسترمك وارنجه‌یه
شعرلر سویلامك موجود ایدی. بو فصاحت و بلاغت شعریه درجهٔ
كماله واصل اولدقدنصكره، حضرت محمد قرآنی تبلیغ ایتدی.
و هركسده بردن بره حیرتده قالدی. شعرلك بوقدر عداوتنی
اولدیغی حالده [illegible] كلدیكی [illegible] بر [illegible] طورسون
روایت بیله سویله‌ممش. حضرت محمدك چه قدر قصد ایلدیكی ده
نیچون. [illegible] سویله‌یه‌مز [illegible] ایمدی
دیيورز: ([illegible] كندیلرینی شبهه ایدرسه‌كز
[illegible] سوره [illegible]) اگر سویلارسه‌كز
[illegible] اگر
[illegible] اولور [illegible]
[illegible] چاره [illegible] چاره‌سی ده كلدی [illegible]
[illegible] تابلدر.

[illegible] اسلامده [illegible] وهم و ایهام [illegible] بوقدر. هپ
[illegible] حضرت محمده مربوطدر.
اساس [illegible] قرآن [illegible] مسلمانلرده
[illegible] محفوظ ایدی [illegible] ([illegible] قرآن) مدرس
اولدیغی یوق. قرآن [illegible] طرفندن یرمش. [illegible] زمانده
یازلمش همه‌سی معلومدر. انجیلاره نصل ممه [illegible] شبهه‌لی،
اختلافلی برآیت بیله یوقدر.

سنهٔ میلادیه ٦٠٩ رمضان المباركك ١٩ نجی كونی جبل حرا

حضرت محمد بونلردن هیچ برینه حوالهٔ سمع واعتبار ایتمدی . بتلرینی تکذیب ایتدی . بو حالده حضرت محمد « ص » یالکز کندی صداقته امنیتی سایه‌سنده ثبات ایتمشدر . والا عربلره او زمانده معادله ایتمك قابل دکلدر . (او کونده دخی عرب ملتنده آدم قتل ایتمك ، بر جوجوغی تلف ایتمکله برابردر .)

(٦١٢) سنهٔ میلادیه‌سنده مسلمانلر قریشك ادا و جفاسینه تحمل ایده‌میوب ، ایکی دفعه اولارق حبشستانه هجرت ایتدیلر . بو وقعه مسلمانلرك [illegible] نده کاملاً ضبط اولنمشدر . تاریخ و ایامی ایله وقت آدم هجرت ایتمش هپ یازلمشدر .

(٦١٥) سنهٔ میلادیه‌سنده حضرت حمزه و حضرت عمر شرف اسلام ایله مشرف اولدیلر . حضرت عمر کبی بر ذات آتی سنه‌یه قدر حضرت پیغمبرك عداوتنده دخی بولنمش ایکن ، صوکره بردن بره عم حضرت فخر کائنات [illegible] جانبنه قصد ایله [illegible] زمانده اندیشهٔ هدایت رهنی کلدی . عمر کبی بر ذاتك اسلامیتی قبول ایتمه‌سی حرکتی آدمه‌ره تأثیر ایتمك لازم کبی ایدی . فقط ایمدن هدایت کلدکدن صوکره اهل مکه‌نك ضلالتی دخی زیاده اولدی . شعرلر [illegible] . مجنونلك یا انجیلق صفتریله حضرت محمدی تحقیره باشلادیلر . حضرت پیغمبر تبلیغ امرنده اصلا فتور ایتمدی . علنا وجهرا سویلادی ، و هر زمانده کلمه تبلیغ دین ایدردی .

(٦٢١) سنهٔ میلادیه‌سنده حسب الموسم مدینهٔ منوره‌دن کلنلر

یوللی (۱۲) کیسه (عدد) بو وقعه ده حضرت محمده راست کلدیلر .
و اوراده پیغمبر بونلره [illegible] ایلدسه قبول ایدرك سوی
تعریف ایدیلر . صوکره بونلر . مدینهٔ منوره‌یه عودت ایتدکلری
زمان ، دین محمدینك بوندن عبارت اولدیغنی سویلیجه همان برچوق
آدملر عینا قبول ایتدیلر . تعلیمات محمدیه غایت ساده اولدیغندن
هر بر عاقل جزئی تأمل ایله قبول ایدردی .

صوکره (اوس) و (خزرج) قبیله‌لرندن ۷۵ آدم مخصوص
کلدیلر ، اسلامیتی قبول ایتدیلر . بو وقعه‌یی محرر اولان طرفیندن
اونی و تاریخی ایله قید ونقش ایدیلمشدر . حضرت پیغمبرك تبلیغ
ایتدیکی دین الله بردر دیه توحیده دعوت ایلیور . دین
اسلامیت توحیددر . بونی دخی سورهٔ بقره‌ده قرآن
[illegible]
خالق اولدیغنی سویلیور . (ان فی خلق السموات والارض الخ)
[illegible]
[illegible]
(شو [illegible]) دییور .

ایشته طاپنمق [illegible] بر خانه اولور . بو قصه
انسانلرك [illegible] یاپمش اولدقلری [illegible]
عبادت اولنمز دییور .

صوکره دیدی سرقت ایتمیکز . زنا ایتمیکز . اولاد چوجقلری
قتل ایتمیکز . کیمسه‌یه بهتان ایتمیکز . ایشته اسلامیت بودر.

عبارتدر. بونده عقل سلیمك قبول ایتمیه‌جکی بر شی یوقدر. مع‌مافیه الله‌دن هدایت کلدکجه بونی دخی عقللر ادراك ایده‌میور.

٦٢١ سنهٔ میلادیه‌سنده رمضان شریف آخرنده اسری معراج نبوی واقع اولدی. بو کره کفار قریش چوق ممنون اولدیلر. همان حضرت محمدك کذبنی. یالانینی میدانه چیقاره‌جقز ظن ایتدیلر.

ایکنجی کونی صباح کفار قریش بالاجتماع حضرت محمده کلوب قدس شریف و بیت المقدس کیفیتنی صوردیلر ایسه‌ده، حضرت محمد (ع) همه‌سنی بر بر تعریف ایلدی. حالبوکه بو شهری و مسجد اقصایی هیچ کورمامش بر آدم. کوزیله کورمش کبی تعریف ایلدکده، هپسی بالعکس انکار ایتدیلر. حتی برچوق مصاحبلرین و لایه ارتداد ایتدیلر. فقط حضرت ابوبکر الصدیق هرکسدن اول پیغمبرك همه سوزلرینی تصدیق ایلدی. حتی حضرت محمد بنه بیله دخی جهنمدر دیسه، تصدیق ایدرم بیوردیلر. الی یومنا هذا خرستیانلر دخی حضرت محمدی تکذیب ایچون شو معراج وقعه‌سنی یازییورلر.

بز بونه تعجب ایدییورز. خرستیانلق ایله متعصب اولوب، خرستیانلق دعواسنده بولنان و (بیبل) انجیلرده ایمان ایتمش کیمسه‌لرك معراجی انکار ایتمه‌لری عناددن باشقه بر شی دکلدر. زیرا بیبل (انجیل) رفع بدنلرینك حیاً سمایه عروجنی تصریح ایلدییورلر. حضرت اخنوخ. ایله الله برابر کیتدی. تکوین باب ٥. آیت

۲۱-۲٤ . ملوك ثانی باب ۲، انجیل مرقس باب (۱۰۶) آیت ۱۹:
یوحنا باب ٤ و امثالی برچوق یرلر انبیانك عروجی درج
سویلیورلر. بو حالده محمد (ع م) ك عروجی نه ایچون تکذیب
ایدیلیور؟ بیلمیورم . اهل دین معراج مسئله‌سنده مساوات اوزره
[illegible] ایتمه‌لی . مادامکه بیبلرده مثلی موجوددر. انکار و تکذیب
اکر عقلا ثابت و ممکن دکل دعواسنده بولنیورلر ایسه
بونلرده دخی دیه‌جکلر. معراج امور عادیه‌دن دکلدر، [illegible]
بر خود حال کسب و [illegible] خوارقندندر. اکثر [illegible]
علما، اسلام معراج مسئله‌سنده، روحیت، جسمیتدن [illegible]
اختلاف ایتمشلر. [illegible] (قدس سره) ادعی معراج
نبوینك روحی [illegible] ایدی . [illegible]
ماجرا واقعی مسئله، حضرت محمد (ص) - هیچ کورلدیکی
قدس [illegible] . کوزی ایله کورمش کبی تعریف ایتمشلر. [illegible]
قریش بورانی مشاهده [illegible] تجدید [illegible] بوکا حیران و[illegible]
اصل معجزه‌ده بودر .

بی آدمده [illegible] طبیعت و [illegible] [illegible]
ایتمیور . والی بوده [illegible] طبیعت [illegible] [illegible]
ادمی قتل ایتمك مستهجندر . [illegible]
تعیین [illegible] . اما بر آدمدو[illegible] [illegible]
حنیفه قصد ایدرلر . [illegible]
بوآوه قدر موجوددر . حقیقت بوکادر دیه‌مزلر . وقط [illegible]

بر آدم سویلمسه . مدینه‌ده اولدیغی زمان صاحبی مطلقا قتل ایله
تخویف اولنور . البته شو طبیعت اقتضاسی اوله‌رق حضرت
پیغمبر ایله عرب آراسنده مخاصمت ایتدیلر . بو مسئله‌لرك کافه‌سی علماء اسلام
طرفندن یازلمش صحت وقید اولنمشدر . تفصیلاتی یازمغه حاجت
یوقدر . بو سبب ورزینه حضرت پیغمبر هجرتی اختیار ایتمشدر .
بوده بر تصادف عجیبدرکه . دوغری سوز صاحبلری اکثریتله
دائما اصل وطنلرینی ترك ایتمشلردر .

رسول اللهك هجرتی میلادك آلتی یوز یکرمی ایکی سنه-
سنده واقع اولوب . مسلمانلر ایچون ابتداء تاریخ اسلام اولمشدر .
شو کوندن اعتبارا رسول الله احکام دینیه‌سنی مدینه منوره‌ده تبلیغ
ایتمشدر . آنلر برزمان نماز ایچون بیت مقدسنی قبله یله تورز
ایلدکدن صکره . ثانیا کعبه‌یه دخی شایع اولمشدر . برچوق
آدملر فوج فوج کلوب اسلام دیننی قبول ایدرلردی .

و خیر ... یرلردن حتی برچوق آدملر مدینه منوره‌یه کلوب
مال و کسبلرینی ... ایچون برات طلب ایتدکاری
مرویدر . حتی شو سنده حضرت پیغمبر طرفندن ویرلمش
برات ... حالا ... (...) کلیسه‌سنده
محفوظ اولدیغی عثمانی مورخلرندن نقلا تواریخ صحیح روایت
ایدیور . [1] (بو مسئله‌ده سلامیتده ... ادیان نه درجه‌ده
اولدیغنی کوستره‌بیلور) .

---

(۱) ... روم ... امتیازلرنی عثمانی مجلس مبعوثانده ارائه
ایدرك ... تصدیق . وحق امتیازلرنی دعوا ایتمشلردی .

سنهٔ هجریه ایکی . بدر وقعه‌سی اولمشدرکه : اسلامیتده
[illegible]نجی محاربه‌در . بو محاربه ، مدینهٔ منوره‌نك یدی میل مسافه‌ده
(بدر) نام موقعده اولمشدی . بیك ایکی یوز کیشیه مقابل حضرت
پیغمبر اوچ یوز اوتوز آدم ایله دفعی محاربه ایتمشدی . کفار
مغلوب و تارمار منهزم اولمشلردر . وراده اوچیوز اوتوز آدم
[illegible] حضرت پیغمبر تحت قوماندانده بولنمشلر . سنهٔ هجریه
اوچده کفار قریش اوچ بیك عسکر ایله هجوم ایتدیلر . وراده
[illegible] ویردی . وانسه مدینهٔ منوره‌دن ایکی
میل مسافه‌ده [illegible] وقعه‌سیدر . سنهٔ هجریه بش . کفار قریش
ون بیك عسکر ایله هجوم ایتدیلر . بو وقعه‌ده دخی مغلوب اولدیلر .
وده مشهور خندق محاربه‌سیدر که مدینهٔ منوره‌دن برچوق میل
مسافه‌ده وقوع اولمشدر . بو وقعه‌لرده اسلاملر غالب دفعی محاربه
ایتمشلردر .

سنهٔ هجریه [illegible] : حضرت پیغمبر معیتنده درت یوز صحابه
[illegible] حج نیتیله مکه‌یه [illegible] . حضرت عثمان
کوندرمشدی [illegible] . شو زمانده مکه‌ده حضرت عثمانی
حبس ایتدیلر [illegible] رسول الله مکه‌یه حرب ایده‌رك
کیرمك اوزره قرار ویردی . صحابه ایله ده بیعت ایتمشدی .
[illegible] قرار ویرلدی . بر مدت مخصوصه ایله
حضرت پیغمبر [illegible] . بو وقعه‌لرك مفصلی [illegible] ایله
علماء اسلام طرفندن یازلمشدر .

سنهٔ هجریه یدی حضرت محمد «ص» شرق ایمپراطوری ایله فرس، حبش، مصر، عمان، بحرین، حضرموت، و شام حکمدارلرینه مخصوص ایلچی ایله نامه‌لر کوندردی، جمله‌سنی دین اسلامه دعوت ایلدی. یمن و عمان حکمدارلری اسلامیتی قبول ایتدیلر. مصر حکمدارلری و شرق ایمپراطوری اعتذار ایدرك وقت آخره تعلیق ایدوب رد جمیل ایله جواب ویردیلر. فرس حکمداری ایسه غضبه کلرك تهدیدانه امرلر کوندرمشدر. وقعه‌لری مشهور اولدیغندن بزم اوفاق رساله‌مزده تفصیلاً یازمغه حاجت کورونیور. شوقدرکه صوکره اهل فرسدن اکثری، عیاناً حضرت پیغمبری تصدیق ایتمشلردر.

بوندن مقدم ظاهر اولدیغی کبی، ابتداء امرده اهل اسلام عسکری تجربه ایتمشدر، بوده جزئی ملاحظه ایله تبیین ایدر. مستشرقلر اسلامیت قلیچ قوتیله نشر اولندی، دیمه‌لرینه‌ده ل بو وقعه‌لری انصاف ایله موازنه ایتمك کافیدر. حضرت پیغمبر خیبر اورینه هجومی دخی تجربه ایتمشدر. و خیبر وقعه‌سی‌ده غایت مشهور بر وقعه‌در. بو محاربه‌ده اسلاملردن اون‌دش کشی، یهودیلردن ۹۳ کشی تلف اولمشدر. خیبر فتح اولندقدن صوکره ویرکو (جزیه) آلنمق اوزره صلح اولندی. خیبر صلح نامه‌سی بزم حدیث کتابلرنده عیناً موجوددر. مکه‌یه اسلامیت اجبار ایدلمدی. سنهٔ هجریه سکز، حضرت پیغمبر اون بیك عسکر

[illegible] هجریه [illegible] رمضان [illegible]
[illegible] حضرت [illegible] (ص) [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] قوم [illegible]
[illegible] موقعه [illegible]
[illegible] اولدی .
(٦٠٠٠) آلتی‌بیك اسیر آلندی .

[illegible] هجریه [illegible] . حضرت پیغمبر [illegible]
[illegible] (حجة الوداع) ی ادا [illegible]
[illegible]
[illegible]

سنهٔ هجریه اون بر . ربیع الاول [illegible] حضرت محمد (ص)
[illegible] ایلدی . [illegible] اوچ کون قدر [illegible]
[illegible] خلافت [illegible] . [illegible] امت [illegible] حضرت [illegible]
[illegible] امام [illegible] تشییع
جنازه مسئله‌سینه دخی تقدیم اولنمشدر . [illegible]
سبب ، انتخاب امام مسئله‌سی اولمشدر ، والا بعض [illegible]
[illegible] . [illegible] رفع [illegible] اصحاب کرامدن
[illegible] حضرت محمد علیه السلام [illegible] ایله
[illegible] ایدردی ، و عموم [illegible] حضرت [illegible]

و پیغمبری [illegible] تصدیق ایتمشلردر . [illegible] حضرت محمد [illegible]
کیمسه‌ده الوهیت اسناد ایتمامشدر .

حضرت محمد (ص) [illegible]
[illegible]
ضبط وقید اولنمشدر .

[illegible] اسلام امرالری ٩٦ [illegible]
[illegible] . [illegible]
[illegible] . حضرت [illegible]
فتح [illegible] . اورالرده [illegible] کیمسه‌یه
[illegible] اتمدی . [illegible] حضرت [illegible]
[illegible]
حضرت [illegible]
[illegible] مجبوری [illegible] . [illegible]
[illegible]
اولنمشدر . حضرت [illegible]
[illegible] تاریخ [illegible]
اسلامیته دعوت ایتمك لازمدر . حضرت [illegible]
[illegible] ایسه [illegible] اولنمشدر .
ذاتاً دینه اجبار ایتمك بزده شرعاً ممنوعدر .

حضرت عمر و حضرت عثمان زماننده [illegible]
[illegible] آچمك [illegible]

و بیرق اطرافنه (لا اله الا الله محمد رسول الله) یازلمشدر . نره‌ده
تعصب ؟ انصاف ایله فکر ایدملی ! بوکون بو آثارلر موزه‌خانه‌لرده
موجود واربابنه معلومدر .

برده شمدی مدنی خرستیانلر نه یاپیورلر ، بونی ده کوزدن کچیره‌لم :
بوکون روسیه‌ده قرق بیکدن آرتق (کراشین) تعبیر اولنان مسلمانلر
واردر بونلر ؛ خالص مخلص مسلمان اولدقلری حالده ، روسیه
حکومتی : یوق ، سز مسلمان دکلسکز ! دیه جبراً وقهراً بو آدملره
خرستیانلق اسناد ایدیور . بو بیچاره کراشینلر قاچ دفعه عرضحاللر
ویردیلر . حکومت هیچ سمع اعتباره آلمدی (۱۹۰۳) سنه‌سنده
مدت انجه‌سنده نفس بر صوره دها عرضحال ویردیلر :
بر صورت کندی ایله خرستیانلغی قبول ایتدیکی حالده هیچ
بر جواب ویرمدی ؛ بونی هپ انصاف ایله موازنه ایتملی .

حضرت عیسی ایامنده قاچ آدم مسلمان اولدی ؟ قاچ آدم
عیسی دینی قبول ایلدی ؟ بونلر هیچ معلوم دکلدر . اوچ سنه
مدتده بیوک [illegible] کورنیه‌جک دها آشکاردر . اوندن صوکره
خرستیانلغك نصل نشر اولندیغی بر درجه معلومدر . حضرت
عیسانك مدت نبوتی اوچ سنه‌در .

حضرت محمد (ع م) ۲۳ سنه ظرفنده قاچ ملیون آدمی
دین اسلامه دعوت ایلدی ؟ جمیع احکامی مدت کسیده تمام
ایلدی . حتی حیاتنده جمیع [illegible] اصحابه کوستردی . [illegible]
[illegible] حضرت پیغمبر زماننده قرآن [illegible]

رسول اللهك اوز آغزندن تلقى ايدرك حفظ ايتمشلردركه ؛ ابى بن كعب ، معاذ بن جبل ، زيد بن ثابت ، عباده بن صامت وابو زيد ، ابوالدرداء ، ايوب الانصارى ، عبدالله بن مسعود ، سالم مولا ابوحذيفه ، عبدالله بن الزبير ، سعيد بن العاص وعبدالرحمن بن الحارث كبى ، مشهور ومعروف وترجمهٔ حاللريده غايت معلوم آدملردر . بونلردن ماعدا غير معروف دخى حافظلر وار ايدى . رسول اللهك تعليمى اوزره قرآنى حفظ ايتمشلردى . بعده هر سنه حفاظ كرام تزايد ايتدى و آرتدى ، قرآن كريمدن بر كلمه‌سى ضايع بيله اولمق احتمالى قالمدى ، صبى و صبيه‌لر حفظ ايتديلر ، حتى هيچ معناسنى بيلمز عجم اولادى دخى قرآنك حفظنه موفق اولدى . بوگون دنيانك هر طرفندن بر حافظ گتوروب امتحان اولنورسه ، بر كلمه‌سنده برى آخركه تخالف ايتمز ، بو ايسه عين معجزه‌در . بوندن بيك اوچ يوز سنه مقدم يازلمش قرآنلر ، بوگون كرهٔ ارضده بش دانه‌سى موجوددر . حتى برىده پترسبورغ كتبخانه‌سنده محفوظدر . (انا نحن نزلنا الذكر وانا له لحافظون) اسرارى ظاهردر . شو حالده معانى قرآن اهل اديان طرفندن هيچ بر لسانه ترجمه ايلنمامشدر ، واولنه‌من .

عجبا حضرت عيسى اغزندن نقل اولنه‌رق بو صورتله محافظه اولنمش بر كتابى ، دنياده خرستيانلردن گورمش بر آدم وارمى؟ انصاف اولونورسه ميزان ميدانده‌در .

[illegible] بر بو صورتله بر موازنه دیدنی آچارلرسه بز مع الافتخار اشتراك ایدرز .

[illegible] اسلامیت اسلامیه [illegible] اجرای اوتمشدر : [illegible] . [illegible] . بوکی [illegible] اسلامیتی قبول ایتمامش آدملر قالمازدی .

[illegible]

[illegible] دیری اتشه یاقدیلر .

[illegible]

[illegible]

[١] [illegible] حکومت [illegible] موجوددر [illegible]

[illegible] (پاریس) [illegible]
[illegible] (بیت) [illegible]
بوندن ماعدا [illegible] اسلام [illegible] آراسنده [illegible]
عراق و [illegible] اسلامت [illegible] حركت ایلدی .
بوكون [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ([illegible]) [illegible]
[illegible]
[illegible]
اضلاله چالیشیور .

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] بوندن
[illegible] مسلمان
[illegible]
[illegible]
مانچسترده یكرمی اوتوزبیك مسلمان واردر .

[illegible]
كورلك سببندن بونی قبول ایتمشلر .

اكر هر مملكتده شويله بر حريت دينيه اولوب ، هر كسه
كندی وجدانيله دين قبول ايتمكه مساعده اولنورسه ، خرستيانلر
كروه كروه اسلاميتی قبول ايدرلر . هم بو حريتك عن قريب
ولهجغی شبهه‌سزدر . زيرا يكرمنجی عصر مدنيتی ايچون ، آنجق
اسلاميت خدمت ايده‌بيلور . انصاف بونلری تصديق ايدر . بوكون
دول معظمه استيلاء ممالك حقنده هر نوع فداكارلغی اختيار ايتمكده‌درلر .
بو مقصدده بنی مايرلر ايله پاره صرف ايتمه‌سنی . و مايولر ايله
جان تلف اولنمه‌سنی اختيار ايديورلر . حالبوكه بونك ايچون
اسهل طريق اسلاميتی قبول ايتمكدر . بوكون دول معظمه‌دن
هانكيسی بونی اختيار ايدرسه ، كرهٔ ارضده اوچيوز الی
مليون نفوسه بردن مالك اولاجغی شبهه‌سزدر . بو ايشی بر كلمه
ايله كورمك ممكن اولدقدن صوكره ، بوقدر قانلر دوكلك جانلر
ملیار تلف ايتمك كار عاقل دكلدر . اسلاميت بر كلمه ايله اولنيور و
بر كلمه ايله بوقدر مال مختلفه‌نك قلبلرينی برلوحه‌يه جمع ايديور .
بوسياست بو حقيقت عن قريب ظهور ايدر . مثلا دول معظمه‌دن
بری بو حقيقتی قبول ايدر . فقط هر كيم قبول ايدرسه . الاسلام
السيف قهرمان اولور . بوكون كرهٔ ارضك هر نره‌سنده اولورسه
اولسون : هندستانده . افغانستانده ، تركستانده و ممالك سائره‌ده
مسلمانلر كافه‌سی اسلاميت نامنه حركت ايديورلر . اسلاميت
يولنده هر نوع استراحتلرينی فدا ايديورلر . بزم استراحتمز
ديمر يله قائمدر ، هر نره‌ده بولورسه اولسون ، بر كون حقيقت

ظاهر اولور میدانه چیقار . دول معظمه‌دن بری اسلامیتی قبول ایدر ! . . . . .

اسلامیتك صرف حقیقت اولدیغنی کیمسه انکار ایده‌مز . و کیمسه‌ده انکار ایتمیور . بلکه بالعکس بوکون خرستیان عالملری ومنصف مورخلری عالم مطبوعاتده حقیقت اسلامیه‌دن بحث ایدیورلر . خصوصی رساله‌لر دخی نشر ایدیورلر : انکلیز . فرانسز . روس لسانلرنده برچوق مؤلفات واردر که ، صدق نبوت محمدیه‌دن بحث ایتمشلردر . بونلر هپ میدانده کون کبی آشکار اولدیغی حالده ، خرستیان پاپاز و میسیونرلرینك بو حقیقتی ستر ایتمه‌لری انجق موقع کندیلرینه بر مدار معیشت ایچوندر ، والا (آریانیست) بر اکثریته (یظهره علی الدین کله) آیت کریمه‌سنك سری بوکون میدانه چیقه‌جغنه امین‌درلر . شو حالده شمدی بزه لازمدر : سفهاء خرستیانیه‌دن اولان (میسیونرلر) پاپازلره سمع اعتبار ایتمیوب سیاست اسلامیه‌نك حقیقتی میدانه چیقنجه منتظر اولمق . بوده یقین زمانده میدانه کله‌جکدر .

بوکون خرستیانلر اراسنده میسیونرلر کبی منفور بر طائفه یوقدر . بلکه عموماً دول معظمه بونلرك حمقلرندن استفاده ایدرك بر مسئله سیاسیه ایقاظ ایتمك ایچون بیچاره ملتی ، ابسوس و کبی عنوانیله اغفال ایدیورلر ، آنلرده کندیلرینه بویله بر خدمات و ار ضیله اهالی شرقیه ایچنده بر طاقم ادبسزلکده بولنیورلر ، حدودی تجاوز ایدیورلر ، دیرکن بر حمیت شرقیه صدمه‌سنه اوغرییورلر....

[illegible]

بونلری هپ موازنه ایتملی ، ایتملیده [illegible]

[illegible]

تقویه ایدر. زیرا بونلر هپ خرستیانلیغك انقراضی ایچون بر

[illegible]

[illegible] ۱۹۰۲ [illegible] ۱۲ نجی [illegible]

[۱] اخیراً وفات ایدن مشهور طونستوی‌در .

عموم رئيس روحانى وكيلى س . سينود مشتشارى (صابلر) جنابلرى حضورنده بولنه‌رق روسيه حكومتى تحت اداره‌سنده بولنان كراشين تاتارلر حقنده مذاكره ايتدم: رسماً خرستيان و ياخود خرستيانلقدن قاچمش نظريله باقلده اولدقلرى كراشين تاتارلرك خالص مخلص ابا عن جد مسلمان اولدقلرينى اثبات ايتدم. شو حالده بو ذات محترم بكا جواب ايديدى: مسلمان اولدقلرينى بيلورز، بونلر قرق بيك اهالى در، هپ مسلماندر.... فقط بونلره رسماً مسلمان نامنى ويرمكده باشقه معذرت واردر، مساعده اولنه‌ماز و كيمسه‌يه آنلرى اجبار ايتميور.

— عجبا نه كبى معذرت اولابلور؟ ظن ايدرم هيچ بر معذرت يوقدر، مادامكه سز بونلرك مسلمان اولدقلرينى اعتراف ايديورسكز، او حالده نه ايچون بونلرك قريه‌لرنده مسجد و مدرسه بناسنه مساعده اولنميور، ونه ايچون بونلرك اسلامجه اولان اسملرينه بر دها خرستيان اسمى علاوه اولنيور؟ ديدجه بزه باقوب كوله‌رك ديدى:

— بيلميورميسكز! سزك اسلاميت امراض ساريه كبيدر. بز بوكون كراشينلره رسما مساعده ايده‌جك اولورسه‌ق يارين: چيرمش، چواش، آرهپسى ديه‌جكلر: بزده مسلمانز. او زمان نه‌يابارز؟ ذاتاً سزك مسلمانلر بولنان ولايتلرده بزمكيلر دخى سزه ميال بولنيورلر، بو ايسه حكومتك استقبالى ايچون مناسب دكلدر حتى تهلكه‌ليدر، زيرا حكومت روسيه حكومتى در....

اى اهل انصاف شو عدالته باقكز! . بر طرفدن ايمپراطور ٢نجى نيقولا: حريت دينيه اعلان ايديور، ديكر طرفدنده

امراء ظلماً بیچاره آدملری خرستیانلغه قید ایدییورلر . اکر بزم مسلمان حکومتلرندن بوکبی برحال واقع اولسه ایدی، عموماً دول معظمه قیام ایده‌رك (ریفورمه) استرلردی ، بلکه‌ده اعلان حربه قدر کیدرلردی ... اما کندیلرنده بوکبی شیلر هپ مقتضای مدنیت عد اولنیور .

اشته بوکبی حاللر هپ موازنه اولنورسه حقیقت میدانه چیقار . بزم اسلامیتده الحمدلله ثم الحمدلله بویله مجبوری ومکره اسلاملر یوقدر . بز شمدیلك بو قدرله اکتفا ایدرز ؛ مولی کنج طلبه‌مزه ثبات ویرسون استقبالك آدملری آنلردر .

اخطار مهم

بز اسلاملره هرزمان متیقظ اولمق لازمدر، زیرا خرستیانلر اسلامیت علیهنده انواع دسیسه‌لر ایله ، بغض و عداوت یوللرینی آچمقده‌درلر : اسلامیت علیهنده دورلو دورلو کتابلر نشر ایدییورلر ، کنج قیزلره اجرت تعیین ایده‌رك برنجه یکتی کنجلری اضلاله پك زیاده چالیشورلر . و بعض بیوك شهرلرده مخصوص عجوزه‌لر وار جاده‌لرده دیلانجی ، یاش اسلام چوجقلرینی آقچه والبسه ویره‌جکم دیه‌رك کوتورورلرده صوکره بلا اختیار کلسه‌لره صوقارلر خلاصهٔ کلام خرستیانلرك مسلمانلره قارشی هرنوع دسیسه‌لر قورمقده اولدقلری

معلومدر، ممکن مرتبه مسلمانلق خلافنه عداوت پلانلرینی دوزمکه جهد ایدییورلر .

۱۹۰۲ سنه‌سنده نفس پترسبورغده وباشقه‌بیوك شهرلرده پك چوق دیلسز چوجقلر ظهور ایتمشدی . بونلرك هپسنك اللرنده بر دفتر بولنیوردی، دفترلرنده شو عباره‌لر یازلمشدی: (بوچوجق (غریك) یونان خرستیان یاوروسی‌در، بونك لسانتی عثمانلی مسلمانلری کسمشلردر، بونلر خرستیانلق اوغرنده دیلسز قالمشلردر، هرکس بوچوجغه خرستیانلق نامنه معاونت ایتمه‌لیدر، بوچوجقلر برزمان شو پاره ایله اسلاملردن انتقام آله‌جقلردر!).

بوچوجقلرك اللرنده اولان دفترلری، محلی مأمورلر طرفندن تصدیق اولنمشدی . بن کندم بالذات دفترلرینی کوردم وقاچ دفعه‌لر تجربه ایتدم، اکثرینك لسانلری دخی واردر، چوجقلر ایله اویناديغی زمان مکمل سویلرد، صوکره برآدمی کوزورسه یانینه کیدوب دفترینی کوستررردی. بوچوجقلری بر زمان آوستریاده دخی کورمشدم .

باقکز شو دسیسه‌لره، بونلرك صوکی صلیب احمر وقعه‌لرینی خاطره کتورور، بو خصوصده امین اولمق اصلا وقطعا جائز دکلدر . والسلام .

انصاف

بزم اساس مطلبمز داروینکین جنابلرینك موازنه ایده‌لم، امتحان

ایده‌لم سوزینه مقابل موازنه اصولنه مراجعت ایتمك ایدی بعض بعض صدد خارجنده اولان سوزلرمزی عفو ایله تلقی بیوره‌لرینی قارئین کرامدن بکله‌رز . اساس مقصد اظهار حقیقتدر . اهل انصاف موازنه ایله مقایسه ایدرسه حقیقتك میدانه کله‌جکی ده شبهه‌سزدر .

Belediye Kütüphanesi No.
İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI